

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

بازنگری برنامه درسی

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: زبان و ادبیات عربی

مصوب هشتادمین جلسه کمیسیون برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۱۳۹۵/۰۷/۲۵

بسم الله الرحمن الرحيم

بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته ادبیات عربی

براساس مصوبه هشتادمین جلسه کمیسیون برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۹۵/۰۷/۲۵،
برنامه بازنگری دوره کارشناسی ارشد رشته ادبیات عربی به تصویب رسیده است.

ماده ۱- این برنامه از تاریخ ۹۵/۰۷/۲۵ جایگزین برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته زبان
و ادبیات عربی گرایش ادبیات عرب مصوب ۶۳۱ مورخ ۸۵/۰۴/۱۹ شده است و برای
دانشجویانی که از این به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا می باشد.

ماده ۲- برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی ارشد رشته ادبیات عربی در سه فصل:
مشخصات کلی، جداول و سرفصل دروس برای اجرا به دانشگاههای مجری ابلاغ می شود.

عبدالرحیم نوه ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

فصل اول: مشخصات کلی برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد ادبیات عربی

مقدمه

۱. تعریف
۲. اهداف (اصلی و فرعی)
۳. اهمیت و ضرورت
۴. تعداد واحدهای آموزشی و پژوهشی و شیوه انتخاب آنها
۵. نقش توانایی و شایستگی دانش آموختگان
۶. شرایط و ضوابط ورود به دوره
۷. مواد امتحانی و ضرایب آن
۸. منابع امتحانی

فصل دوم: جدول عناوین و مشخصات دروس

۱. جدول عناوین و مشخصات دروس
۲. دروس جبرانی

فصل سوم: شرح تفصیلی سرفصل رشته ادبیات عربی

۱. تحلیل صرفی و نحوی متون ادبی
۲. تحلیل متون ادبی با رویکرد بلاغت قدیم و جدید
۳. نقد و مکتب‌های ادبی
۴. تفاسیر ادبی قرآن کریم
۵. روش تحقیق و سمینار در مسائل ادبی
۶. تحلیل و نقد شعر و نثر از آغاز تا پایان دوره اموی
۷. تحلیل و نقد شعر در دوره عباسی
۸. تحلیل و نقد نثر در دوره عباسی
۹. تحلیل و نقد شعر دوره معاصر
۱۰. تحلیل و نقد نثر دوره معاصر
۱۱. ادبیات تطبیقی
۱۲. ادبیات مقاومت
۱۳. ادبیات داستانی
۱۴. ادبیات عرفانی
۱۵. روش تدریس متون ادبی
۱۶. ادبیات عامیانه
۱۷. شاهکارهای ادبی جهان
۱۸. پایان نامه

فصل اوّل

مشخصات کلی برنامه دوره کارشناسی رشته ادبیات عربی

Arabic Literature

مقدمه:

رشته زبان و ادبیات عربی، جایگاه درخوری در شناخت فرهنگ و تمدن عظیم اسلامی دارد. از این رو، در بیشتر دانشگاه‌های شناخته شده دنیا و دانشگاه‌های معروف کشورمان، از دیرباز حضوری مؤثر و فعال داشته است. پس از انقلاب اسلامی، به خاطر ماهیت فرهنگی این رشته، به شدت گسترش یافت تا آنجا که در بیشتر دانشگاه‌های دولتی و آزاد، در مقاطع کارشناسی، ارشد و دکتری راه اندازی گردید.

زبان عربی، افزون بر اینکه زبان قرآن و زبان دینی مسلمانان و حامل میراث تمدن اسلامی است، یکی از زبان‌های زنده دنیا هم به شمار می‌رود و صدها میلیون انسان در بیش از ۲۰ کشور به آن تکلم می‌کنند و با زبان و ادبیات فارسی، به شکل بی‌نظیری، پیوند تاریخی و فرهنگی دارد. بدیهی است که سیاست‌گذاران فرهنگی و آموزشی کشور به زبان و ادبیات آن توجه ویژه‌ای کنند تا آنجا که در قانون اساسی جمهوری اسلامی، در ماده ۱۶ ضرورت آموزش زبان عربی از سطوح راهنمایی تا پایان دوره متوسطه الزامی شده است.

۱. تعریف:

رشته زبان و ادبیات عربی دو بخش دارد:

بخش اول: «زبان عربی» و بخش دوم: «ادبیات عربی» است؛ اما تا سال ۱۳۸۵ این رشته با عنوان کلی «زبان و ادبیات عرب» ارائه می‌شد.^۱

تحقیقی که از دانشگاه‌های کشورهای عربی و غیرعربی صورت گرفت، نشان داد که گرایش‌هایی مانند: «قسم تعلیم اللغة» (گرایش زبان) و «قسم الأدب» (گرایش ادبیات) و قسم «النقد والأدب المقارن» (گرایش نقد و ادبیات تطبیقی) هم وجود دارد. بنابراین، گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت مدرس پس از مدت‌ها بحث و بررسی و مشورت با صاحب‌نظران داخلی و خارجی، به ویژه در چند همایش مدیران گروه‌های عربی به این نتیجه رسید که گرایش‌ها و رشته‌های مستقلی چون ادبیات عربی و آموزش زبان عربی ایجاد کند. به فضل خداوند و پس از انجام تلاش‌ها و پیگیری‌های فراوان، گروه موفق شد در سال ۱۳۸۷ گرایش ادبیات عربی، و در سال ۱۳۹۲ رشته آموزش زبان عربی را دایر کند، و اینک پس از یک دوره شش ساله از اجرای برنامه درسی گرایش ادبیات عربی به بازنگری آن پرداخته و آن را در قالب رشته ادبیات عربی ارائه می‌کند.

۲. اهداف:

الف. هدف اصلی:

تربیت نیروی فرهیخته و پژوهشگران متعهد در عرصه فرهنگ و ادب عربی.

ب. اهداف فرعی:

۱. فهم عمیق زبان وحی و متون عربی اسلامی

۱. آنچه که تاکنون درباره نام رشته فوق‌الذکر در دانشگاه‌های ایران معروف و مشهور بوده است «زبان و ادبیات عرب» می‌باشد که تسمیه‌ای ناقص و به یک اعتبار تسمیه غلطی می‌باشد؛ چرا که آنچه به زبان عربی در طول تاریخ نوشته شده، مخصوص عرب‌ها نبوده است؛ بلکه اقوام غیرعرب از جمله ایرانی‌ها آثار ادبی مشهوری به زبان عربی نوشته‌اند. بنابراین نام صحیح برای این رشته، زبان و ادبیات عربی می‌باشد مانند زبان و ادبیات انگلیسی؛ بنابراین از این پس، نام این رشته در مکاتبات رسمی «زبان و ادبیات عربی» خواهد بود، نه زبان و ادبیات عرب.

۲. تقویت درک و فهم ذوق ادبی و هنری.
۳. کمک به شناخت فرهنگ عربی و تمدن عظیم اسلامی به منظور کمک در بازآفرینی تمدن نوین اسلامی.
۴. تقویت تعامل فرهنگی و ادبی با جهان اسلام و عرب.
۵. کمک به غنی سازی فرهنگ و ادبیات ملی (فارسی).
۶. آشنایی عمیق با جریان های فکری و مکتب های ادبی و نقدی.

۳. اهمیت و ضرورت

ادبیات عربی بخش مهمی از تمدن و فرهنگ اسلامی به شمار می رود که نقش ارزنده ای در درک فرهنگ اسلامی و زبان قرآنی دارد. همچنین در دوران معاصر، ادبیات عربی دربرگیرنده، جریان های فکری دنیای اسلام در حوزه خاورمیانه هم هست که برای بازآفرینی فرهنگ و تمدن اسلامی بی نیاز از این ادبیات نمی توان بود. همچنین به خاطر تعامل ادبیات فارسی با این ادبیات در طول تاریخ اسلام، این ادبیات نقش برجسته ای در پژوهش های ادبی فارسی هم دارد. لذا، ادبیات عربی در گذشته و حال بازتابی از فکر و اندیشه سرزمین های اسلامی بوده است و بخشی از هویت ایرانی نیز در این ادبیات به ویژه در دوره عباسی، متجلی شده است. از این رو، برای درک تاریخی هویت ایرانی و اسلامی به رشته ادبیات عربی در تحصیلات تکمیلی در دانشگاه های کشور نیاز است.

۴. تعداد واحدهای آموزشی و پژوهشی و شیوه انتخاب آنها

تعداد واحدهای آموزشی و پژوهشی دوره کارشناسی ارشد ادبیات عربی ۳۲ واحد است که دانشجو باید در این دوره، ۲۶ تا ۲۸ واحد آموزشی را، بر اساس نظر گروه آموزشی و سیاست های حاکم بر دانشگاه، به عنوان دروس پایه، تخصصی و اختیاری در حوزه ادبیات عربی بگذراند و تعداد واحدهای پژوهشی (پایان نامه) حسب سیاست حاکم بر دانشگاه ها ۴ تا ۶ واحد است.

یادآوری می گردد که ۱۲ واحد به عنوان «دروس جبرانی» در نظر گرفته شده است که نحوه انتخاب ۶ واحد از آنها بر اساس نظر گروه است.

طول مدت دوره کارشناسی ارشد، براساس آئین نامه آموزشی، دو سال خواهد بود که در صورت ضرورت، یک نیم سال به آن اضافه خواهد شد.

توضیح: تمامی دروس آموزشی در قالب درس دو واحدی و نظری ارائه می شود به جز دو درس روش تحقیق و سمینار و روش تدریس که نظری و عملی ارائه می گردد.

کارشناسی ارشد	دروس جبرانی	دروس پایه	دروس تخصصی	دروس اختیاری	پایان نامه	جمع واحدهای درسی
	۶	۱۰	۱۲	۴-۶	۴-۶	۳۲

۵. نقش، توانایی و شایستگی دانش آموختگان

دانشجو پس از گذراندن دوره، با توجه به اینکه در دوره کارشناسی، آشنایی اجمالی با فرهنگی و ادبیات عربی پیدا کرده است، می تواند در عرصه های تخصصی (فهم و تحلیلی متون عربی و اسلامی، تدریس زبان عربی در مدارس،

ترجمه متون ادبی، کارشناسی مسائل فرهنگی و ادبی و نیز پژوهش در عرصه‌های مختلف ادب عربی و فعالیت‌های علمی و پژوهشی در پژوهشگاه‌ها) ادبیات عربی به تحقیق و پژوهش پردازد و راه را برای رسیدن به تخصص در دوره دکترای ادبیات عربی هموار سازد.

۶. شروط و ضوابط ورود به دوره

از آنجا که طبق ضوابط وزارت علوم برای ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد، رشته تحصیلی داوطلبان در دوره لیسانس شرط نیست، همه داوطلبان از تمام رشته‌ها می‌توانند در آزمون رشته ادبیات عربی در مقطع ارشد شرکت کنند و در صورت پذیرفته شدن، اگر اعضای کمیته تخصصی گروه تشخیص دادند که برای پذیرفته‌شدگان از رشته‌های نامرتب دروس پیش‌نیاز (بر اساس واحدها و دروس دوره کارشناسی) گذاشته شود، می‌توانند از دروس جدول جبرانی واحدهایی را برای این دسته از پذیرفته‌شدگان در نظر بگیرند.

۶-۱. مواد امتحانی و ضرایب

۱. صرف و نحو و مهارت‌های زبانی (ضریب ۲)
۲. بلاغت و نقد ادبی (ضریب ۳)
۳. درک و تحلیل متون ادبی (ضریب ۳)
۴. تاریخ ادبیات و فرهنگ عربی (ضریب ۳)

۶-۲. منابع امتحانی

۱. صرف و نحو در سطح ۱ (الجدید فی الصرف و النحو، تألیف دکتر سید ابراهیم دیباجی)، مبادی العربیة، جلد ۴، تألیف شرتونی، کتاب النحو الوظيفی / ۲. مهارت‌های زبانی (مهارت خواندن و نوشتن) (منبع خاصی وجود ندارد) / ۳. بلاغت (جواهر البلاغة فی المعانی والبیان والبدیع، تألیف السید احمد الهاشمی، البلاغة الواضحة تألیف علی الجارم، بدایة البلاغة، دکتر سید ابراهیم دیباجی) / ۴. نقد ادبی (النقد الأدبی تألیف دکتر نادر نظام تهرانی، کتاب‌های چاپ شده در گروه عربی سازمان سمت درباره نقد ادبی مانند: کتاب النقد الأدبی تألیف دکتر حسین صابری و نیز کتاب انواع شعر عربی تألیف دکتر خلیل پروینی و دکتر میرقادر از انتشارات دانشگاه تربیت مدرس) / ۵. درک و تحلیل متون ادبی (المجانی الحدیثة، کتاب‌های چاپ شده در گروه عربی سازمان سمت درباره متون ادبی دوره‌های مختلف) / ۶. تاریخ ادبیات: (۱- محمد علی آذرشب: الادب العربی وتاریخه حتی نهایه العصر الاموی، سازمان سمت؛ الادب العربی فی الاندلسی تاریخ ونصوص، سازمان سمت؛ تاریخ الادب العربی فی العصر العباسی، سازمان سمت؛ ۲- حنا الفاخوری، الجامع فی تاریخ الادب العربی، دار المناهل؛ ۳- شوقی ضیف تاریخ الادب العربی (العصر الجاهلی، صدر الاسلام، العصر الاموی، العصر العباسی) دارالمعارف

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول عنوان‌ها و مشخصات دروس:
کارشناسی ارشد رشته ادبیات عربی

۱. جدول عنوان‌ها و مشخصات دروس

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد جلسات	نوع واحد درسی	تعداد ساعات	پیش نیاز
۱	تحلیل صرفی و نحوی متون ادبی	۲	۱۶	پایه (نظری)	۳۲	ندارد
۲	تحلیل متون ادبی با رویکرد بلاغت قدیم و جدید	۲	۱۶	پایه (نظری)	۳۲	"
۳	نقد و مکتب‌های ادبی	۲	۱۶	پایه (نظری)	۳۲	"
۴	تفاسیر ادبی قرآن کریم	۲	۱۶	پایه (نظری)	۳۲	"
۵	روش تحقیق، مقاله‌نویسی و سمینار در مسائل ادبی	۲	۲۴	پایه (نظری- عملی)	۴۸	"
۶	تحلیل و نقد شعرونثر از آغاز تا پایان دوره اموی	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	"
۷	تحلیل و نقد شعر دوره عباسی	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	"
۸	تحلیل و نقد نثر دوره عباسی	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	"
۹	تحلیل و نقد شعر دوره معاصر	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	"
۱۰	تحلیل و نقد نثر دوره معاصر	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	"
۱۱	ادبیات تطبیقی	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	"
۱۲	ادبیات مقاومت	۲	۱۶	اختیاری (نظری)	۳۲	"
۱۳	ادبیات داستانی	۲	۱۶	اختیاری (نظری)	۳۲	"
۱۴	ادبیات عرفانی	۲	۱۶	اختیاری (نظری)	۳۲	"
۱۵	روش تدریس متون ادبی	۱) ۲ نظری و ۱ عملی	۲۴	اختیاری (نظری- عملی)	۴۸	"
۱۶	ادبیات عامیانه	۲	۱۶	اختیاری (نظری)	۳۲	"
۱۷	شاعران‌های ادبی جهان	۲	۱۶	اختیاری (نظری)	۳۲	"
۱۸	پایان‌نامه	۴-۶		الزامی		دارد

※ گروه باید ۴ تا ۶ واحد (دو پایه درس) از دروس ردیف‌های ۱۲ تا ۱۸ را به عنوان دروس اختیاری، حسب سیاست

حاکم بر دانشگاه، ارائه کند.

۲. دروس جبرانی

نام درس	تعداد واحد	پیش نیاز
صرف	۲	ندارد
نحو	۲	""
بلاغت	۲	""
تاریخ ادبیات عربی دوره های مختلف	۲	""
متون شعر و نثر عربی دوره های مختلف	۲	""
نگارش ۳	۲	""

تبصره: دروس جبرانی حسب تشخیص گروه تخصصی و بر اساس نیاز دانشجویان (مخصوصاً دانشجویانی که از رشته های دیگر وارد این دوره شده اند) ارائه می شود و سرفصل این دروس نیز در حد دوره کارشناسی خواهد بود.

توضیح: لازم به ذکر است سرفصل دروس جبرانی در سطح دوره کارشناسی خواهد بود، لذا براساس نظر گروه تخصصی و استاد محترم آن درس و در چارچوب سرفصل و منابع دوره کارشناسی تعیین خواهد شد.

فصل سوم

شرح تفصیلی سرفصل رشته ادبیات عربی

کارشناسی ارشد

(شامل: تعریف درس، آموزش تکمیلی، سرفصل، روش یاددهی، روش ارزیابی، منابع علمی)

۱. تحلیل صرفی و نحوی متون ادبی				
عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
تحلیل صرفی و نحوی متون ادبی Morphological and syntactic Analysis of Arabic texts	۲	۳۲	پایه (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	
---	دارد	-----	-----	-----

هدف:

کسب مهارت در مباحث مهم و کاربردی صرف و نحو و تحلیل و نقد آنها به منظور قرائت و درک صحیح متون.

سرفصل:

سیر تحول و نوآوری های نحو عربی: تجدید النحو و تیسیر النحو
زبان شناسی و نحو النص.
نقش ساخت های صرفی در فهم و درک متون ادبی
ساختارهای نحوی و اعرابی و نقش آن در فهم معنا: شناخت ترکیب های نحوی (ترکیب اضافی و وصفی و ترکیب اسنادی) مانند: تحلیل جمله اسمیه و ساختار آن و ملحقات جمله اسمیه، تحلیل جمله فعلیه و ساختار آن و ملحقات جمله فعلیه، تحلیل اسلوب های بیانی مانند شرط، تعجب، استفهام، نفی، تدا، استثناء، اغراء، تحذیر، اختصاص، تاکید و تقدیم و تاخیر.
حروف معانی و نقش آن در درک و فهم معنای متون ادبی
تحلیل صرفی و نحوی متون برگزیده ای از قرآن و نهج البلاغه و متون ادبی دوره های گوناگون براساس مباحث نظری بالا

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی است؛ بنابراین در درس تحلیل صرفی و نحوی متون ادبی، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید طوری باشد که دانشجو به صلاحیت های حرفه ای در تحلیل و فهم متون ادبی از منظر مباحث صرفی و نحوی قدیم و جدید دست یابد.
روش یاددهی تحلیلی صرفی و نحوی متون ادبی با نگاه نقادانه و تحلیلی خواهد بود و داده های صرفی و نحوی در بررسی متون ادبی به کار گرفته می شود و کاربرد مباحث صرفی و نحوی در دریافت معانی از متن تجلی پیدا می کند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی

۵ نمره	-	۱۲ نمره	۳ نمره
تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه - پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.			
منابع پیشنهادی منابع اصلی: معنی اللیب عن کتب الأعراب، ابن هشام الأنصاری. بیروت، دار أحیاء التراث العربی، لات ۱. معانی الابنیه فی العربیه، فاضل صالح السامرائی، الاردن، دار عمار، (۲۰۰۷ م). معانی النحو، فاضل السامرائی، لبنان، دار إحياء التراث العربی، (۲۰۰۷ م). اللغة العربیه؛ معناها ومبناها، تمام حسان، عالم الکتب، القاهرة، (۱۹۹۸ م). النحو القرانی (قواعد وشواهد)، جمیل احمد ظفر، مکه المکرمه، (۱۹۹۸ م). النحو الوافی (چهار جلد)، عباس حسن، دار المعارف، القاهرة، لاتا منابع فرعی: پژوهشی در برخی از شیوه های بیان قرآن کریم، محمد فاضلی، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد، (۱۳۸۲). فخر الدین قباوة: إعراب الجمل وأشباه الجمل، حلب، دار القلم، (۱۹۸۹). القران الکریم وتفاعل المعانی (دراسة دلالية لتعلق حرف الجر بالفعل وأثره في المعنى في القرآن الکریم)، محمد محمد داود، القاهرة، دار غریب للطباعة والنشر والتوزيع، (۲۰۰۲ م). محمد الشاوش، اصول تحلیل الخطاب فی النظرية النحویة، تونس، المؤسسة العربیة للكتاب، کلیة الآداب بمنویة، (۲۰۰۱). دراسات لأسلوب القرآن الکریم، محمد عبد الخالق عضیمه، القاهرة، دار الحديث، (لاتا). اعراب القرآن، محی الدین درویش، الطبعة الثالثة، دار الإرشاد، حمص، سوریه، (۱۹۹۲ م). التيان فی اعراب القرآن، ابوالبقاء العکبری، عیسی البابي الحلبي، 1976 م.			

۲. تحلیل متون ادبی با رویکرد بلاغت قدیم و جدید

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
تحلیل متون ادبی با رویکرد بلاغت قدیم و جدید Literary texts Analysis (old/new Rhetorics Approach)	۲	۳۲	پایه (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	
-	دارد	-	-	-

هدف:

دانش افزایی در مباحث نظری و کاربردی مباحث بلاغی قدیم و جدید و تسلط دانشجو در تحلیل زیباشناسانه و بلاغی متون ادبی.

سرفصل:

مروری بر دانش بلاغت و اهداف، کاربردها، و مراحل تطور آن در جهان اسلام
تبیین کاستی های بلاغت سنتی بویژه در زمینه متن محوری و انحصار آن در جمله .
تحلیل افق های نو در بلاغت و زیبایی شناسی زبان مانند سبک شناسی، معناشناسی، نشانه شناسی، کارکردشناسی
.....

آشنایی با رویکردهای نو در جهان عرب: دیدگاه نو سنت گرایان در بازخوانی مفتاح العلوم و بلاغت کلاسیک (نمونه: د. سعد عبد العزیز مصلوح در: فی البلاغة العربیة واللسانیات الحدیثة)؛ دیدگاه مدعیان مرگ بلاغت سنتی و استحاله بازگشت پذیری آن (نمونه: د.خلیل کفوری در: نحو بلاغة جدیدة)؛ دیدگاه طرفداران همگرایی میان بلاغت سنتی و دستاوردهای زیباشناسی معاصر (بویژه زیباشناسی شناختی). (نمونه: د. الأهر الزناد در کتاب: دروس فی البلاغة العربیة؛ نحو رؤیة جدیدة)

تحلیل بلاغی / متن شناختی یک سورة قرآن کریم (با مقایسه رویکردهای قدیم و جدید)
تحلیل بلاغی / متن شناختی یک خطبه از نهج البلاغه (با مقایسه رویکردهای قدیم و جدید)
تحلیل بلاغی / متن شناختی یک قصیده از ادب قدیم و یک قصیده از ادب معاصر (با مقایسه رویکردهای قدیم و جدید)
تحلیل بلاغی / متن شناختی یک داستان یا رمان (با مقایسه رویکردهای قدیم و جدید)

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد

ساختن گرایی (Constractivism)، متناسب با دوره‌های آموزشی تحصیلات تکمیلی است؛ بنابراین در درس تحلیل صرفی و نحوی متون ادبی، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید طوری باشد که دانشجو به صلاحیت‌های حرفه‌ای در تحلیل و فهم متون ادبی از منظر مباحث بلاغی قدیم و جدید دست یابد. روش یاددهی بدین گونه است که بعد از ارائه مباحث نظری با مشارکت دانشجویان، نمونه‌هایی از متون ادبی تحلیل بلاغی می‌گردد تا مهارت تحلیل بلاغی متن ادبی را به دست آورند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵ نمره	-	۱۲ نمره	۳ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منابع اصلی:

دراسة نقد فی مسائل بلاغیة هامة، محمد فاضلی، انتشارات سمت، تهران، (۱۳۸۹)
مصلوح، سعد، فی البلاغة العربیة والأسلوبیات اللسانیة؛ آفاق جدیدة. ط ۲. القاهرة: عالم الکتب، (۲۰۱۰).
خاقانی اصفهانی، محمد، البلاغة الجديدة. تهران: انتشارات سمت. (۱۳۹۵).
خلیل کفوری. نحو بلاغة جدیدة. بیروت: منشورات نداف. (۱۹۹۴).
أسرار البلاغة، عبدالقاهر الجرجانی، تحقیق از شیخ محمد عبد، مکتبه القاهرة، ۱۴۱۸ هـ

منابع فرعی:

دلائل الاعجاز، عبدالقاهر الجرجانی، تحقیق از شیخ محمد عبد، مکتبه القاهرة، ۱۴۱۸ هـ
الزناد، الأزهر، دروس فی البلاغة العربیة، نحو رؤیة جدیدة. بیروت: المركز الثقافی العربی. (۱۹۹۲).
موسی، سلامة. البلاغة العصرية واللغة العربیة. منشورات سلامة موسی. (۱۹۶۴).
بن ذریل، عدنان. النص والأسلوبیة بین النظریة والتطبیق. دمشق: اتحاد الکتاب العرب. (۲۰۰۰).
هدارة، محمد مصطفی. علم البیان. بیروت: دار العلوم العربیة. (۱۹۸۹).
البستانی، انطوان مسعود. البلاغة والتحلیل. ط ۴. بیروت: دار المشرق. (۱۹۹۱).
اعجاز القرآن، باقلانی، تحقیق از احمد صقر، دارالمعارف، مصر، بی‌تا.

۳. نقد و مکتب‌های ادبی

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
نقد ادبی و مکتب‌های ادبی Literary criticism and Literary movements	۲	۳۲	پایه (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	
---	دارد	---	---	---

هدف:

کسب مهارت در نقد و ارزیابی انواع متون شعری و نثری براساس رویکردهای نقد ادبی قدیم و جدید عربی.

سرفصل:

تبیین مفهوم نقد در قدیم و جدید، تاریخچه نقد ادبی در ادبیات عربی (آشنایی با نقد قدیم عربی (تاریخ شکل‌گیری و تحول آن، رویکردهای نقدی قدیم و نقدی جدید)، آشنایی با مکاتب نقدی (روانشناسی، تاریخی، جامعه‌شناسی، صورت‌گرایی، ساختارگرایی، بینامتنی، و غیره) و ادبی معروف (کلاسیک جدید، رمانتیسم، واقع‌گرایی، رمزگرایی، سورئالیسم، وجودگرایی...)، نقد گزیده‌ای از متون مختلف شعری و نثری در کلاس جهت کسب مهارت در نقد ادبی به همراه تعیین نمونه‌های برای تحلیل و نقد از سوی دانشجویان.

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن‌گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره‌های آموزشی تحصیلات تکمیلی است. بنابراین در درس نقد ادبی و مکاتب نقدی، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید طوری باشد که دانشجو به صلاحیت‌های حرفه‌ای در خواندن، فهم، تحلیل و نقد و ارزیابی متون دست یابد.

روش یاددهی - یادگیری: بعد از آشنایی دانشجویان با مباحث نظری نقد ادبی و مکاتب نقدی، در جلسات باقیمانده ترم، نمونه‌هایی از شعر قدیم و نمونه‌هایی از نثر قدیم و جدید بر اساس مباحث نظری حوزه نقد و مبنی بر مکاتب نقدی و ادبی، با مشارکت فعال دانشجویان به تحلیل و بررسی می‌شود. علاوه بر آن هر یک از دانشجویان باید یک متن ادبی را در قالب تحقیق کلاسی، بر اساس آنچه در کلاس یاد گرفته است، نقد و ارزیابی کند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵ نمره	---	۱۲ نمره	۳ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منابع اصلی:

- النقد الأدبی اصوله و مناهجه: سید قطب، الطبعة الثامنة، دار الشروق، القاهرة، ۲۰۰۳ م.
التيارات المعاصرة في النقد الأدبی، بدوی طبانة، دار المریخ، الطبعة الثالثة، الرياض، ۱۴۰۶.
النقد الأدبی: احمد امین، مؤسسة هنداو للتعليم والثقافة، القاهرة - ۱۹۵۲.
مناهج النقد الأدبی الحديث (رؤیه اسلامیه) د. ولید قصاب، دار الفكر المعاصر، (۲۰۰۷).
المذاهب الأدبية الغربية، ولید قصاب، مؤسسة الرسالة، بیروت، لبنان، ۲۰۰۵ م.

منابع فرعی

مناهج النقد الأدبی بین النظرية والتطبيق، ديفيد ديتشس، ترجمه، د. محمد يوسف نجم، مراجعة، احسان عباس، بیروت، ۱۹۶۷.

- تاریخ النقد العربی عند العرب تألیف: احسان عباس، الطبعة: الرابعة، الناشر: دار الثقافة، بیروت، ۱۹۸۳ م.
النقد الأدبی عند العرب تألیف: طه أحمد ابراهيم، دار الفیصلية، السعودية، لا تا.
النقد المنهجي عند العرب تألیف: محمد مندور، نهضة مصر، ۲۰۰۴ م.
الاسلام و الأدب، د. محمود بستانی، المكتبة الأدبية المختصة، مطبعة ستارة، قم، ۱۴۲۲ هـ.
النقد الأدبی الحديث، د. علی جابر المنصوری، عمان، الأردن، ۲۰۰۰ م.
النقد الأدبی الحديث ۱ و ۲، د. عبدالنبي اصطيف، منشورات جامعة دمشق، دمشق، الطبعة الثالثة، ۲۰۰۳ م.
النقد الأدبی و مدارس، د. قصی الحسین، دار ومكتبة الهلال، ۲۰۰۸ م.
النقد الأدبی، غنیمي هلال، مكتبة نهضة مصر، القاهرة. ۱۹۹۷ م.

۴. تفاسیر ادبی قرآن کریم				
عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
تفاسیر ادبی قرآن کریم Holy Quran literary Interpretation	۲	۳۲	پایه (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	
	دارد			

هدف:

کسب مهارت درک و فهم جایگاه ادبی قرآن و درک اسرار اعجاز بیانی و جنبه های زیبایی شناسی آن از طریق مطالعه تفاسیر ادبی.

سرفصل:

بررسی و تحلیل متون منتخبی از تفاسیر ادبی معروف قدیم و جدید مانند: «تفسیر الکشاف» زمخشری، «تفسیر مجمع البیان» طبرسی، «تفسیر البحر المحیط» ابو حیان توحیدی، «تفسیر انوار التنزیل» قاضی بیضاوی، «تفسیر فی ظلال القرآن» سید قطب، «تفسیر ابی السعود»، «تفسیر المنار» رشید رضا، «تفسیر المیزان» علامه سید محمد حسین طباطبایی، «التحریر و التنویر» ابن عاشور، «تفسیر من وحی القرآن» علامه سید محمد حسین فضل الله و «التصویر الفني فی القرآن» سید قطب.

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در درس مزبور، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید به گونه ای باشد که دانشجو به صلاحیت های حرفه ای در خواندن، فهم، تحلیل و نقد و ارزیابی متون تفسیری ادبی دست یابد.

روش یاد دهی - یادگیری:

بعد از آشنایی دانشجویان با مباحث نظری تفسیر قرآن کریم و مناہج تفسیری به ویژه تفسیر بیانی و ادبی، متون متناسبی از تفاسیر مهم ادبی انتخاب می شود تا با مشارکت فعال آنان خوانده شود. به همین منظور اعراب گذاری متون تفسیری توسط دانشجویان و استخراج واژگان سخت توسط ایشان پیش زمینه ورود آگاهانه و مشارکت جدی آنها جهت فهم سبک تفسیری سر کلاس خواهد بود. اعراب گذاری، ترجمه و تحلیل یک متن تفسیری ادبی مربوط به یکی از سوره ها و استخراج نکات ادبی بیانی و بلاغی آن می تواند موضوع تحقیق کلاسی دانشجویان باشد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵ نمره	—	۱۲ نمره	۳ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منبع اصلی:

- تفسیر الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل تألیف: جارالله زمخشری، دار الکتاب العربی - بیروت الثالثة - ۱۴۰۷.
- تفسیر مجمع البیان (۵ جلد)، تألیف: طبرسی، دار المعرفة، چاپ دوم، بیروت، ۱۹۸۸م.
- تفسیر البحر المحیط تألیف: ابوحیان، دار الفکر - بیروت، ۱۴۲۰هـ.
- تفسیر انوار التنزیل تألیف: بیضاوی، دار احیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، لاتا.
- تفسیر فی ظلال القرآن تألیف: سید قطب، الطبعة الثانية والثلاثون، دارالشروق، القاهرة، ۲۰۰۳م.
- تفسیر المیزان، علامه طباطبائی، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، قم، ۱۳۷۴.
- التحریر و التتویر لابن عاشور، الدار التونسية للنشر، ۱۹۸۴م.

منابع فرعی:

- خطوات التفسیر البیانی للقرآن، محمد رجب الیومی، مجمع البحوث الإسلامية، القاهرة، ۱۳۹۱ هـ - ۱۹۷۱ م.
- فکره إعجاز القرآن من البعث النبویہ الی العصر الحاضر، د. نعيم الحمصي، مؤسسة الرسالة، بیروت، الطبعة الثانية، ۱۴۰۰ هـ - ۱۹۸۰ م.
- إرشاد العقل السليم إلى مزايا الكتاب الكريم (تفسير أبي السعود) ابوالسعود، دار المصنف، القاهرة، لاتا.
- اضواء على نصوص تفسيرية للقرآن الكريم، تأليف دكتور حامد صدقي و خليل پرويني، انتشارات سازمان سمّت، ۱۳۸۰.

۵. روش تحقیق، مقاله‌نویسی و سمینار در مسائل ادبی

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
روش تحقیق، مقاله‌نویسی و سمینار در مسائل ادبی Research Method, Essay writing, And seminar in literature	۲	۴۸	پایه (نظری- عملی)	دارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	
	دارد	دارد		

هدف:

کسب مهارت در به کارگیری اصول علمی روش های تحقیق در انجام پژوهش های ادبی

سرفصل:

آشنایی با مآخذ و منابع مهم ادبیات عربی اعم از مصادر و مآخذ مکتوب و مجازی (الکترونیکی)
آشنایی با شیوه های تحقیق و تصحیح نسخ خطی
آشنایی با اصول تحقیق ادبی، عناصر اصلی یک تحقیق ادبی (تعریف مساله و پرسش های اصلی، ارزیابی یک مساله علمی، نگارش فرضیه علمی، یادداشت برداری، گزارش نویسی طرح، ارائه با ویدئوپروژکتور...)
یادگیری شیوه درست پروپوزال نویسی
نقد و ارزیابی مقاله های علمی مجلات علمی پژوهشی
نوشتن حداقل یک مقاله مبتنی بر اصول تحقیق ادبی و ارائه آن به صورت سمینار
تهیه گزارش تحقیق از جلسات دفاع

روش یاددهی- یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی است. بنابراین در درس روش تحقیق، مقاله نویسی و سمینار در مسائل ادبی، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید طوری باشد که دانشجو به صلاحیت های حرفه ای در انجام پژوهش های علمی و نگارش مقاله و ارائه سخنرانی علمی دست یابد.
یاددهی اصول تحقیق با مشارکت فعال دانشجویان با راهنمایی استاد درس به شکل کارگاه و سمینار خواهد بود.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۶ نمره	—	۸ نمره	۶ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منابع اصلی

البحث الادبی، شوقی ضیف، القاهرة، دار المعارف، ط ۷، (۱۹۹۲).

روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری جان بست، مترجم: حسن پاشا شریفی و نرگس طالقانی، (۱۳۹۰).

البحث الادبی مناهجه ومصادره، مشکین قام، بتول، تهران، انتشارات سمت، چاپ اول، (۱۳۸۴).

دراسة فی مصادر الادب: الطاهر احمد مکى، القاهرة، دار الفكر العربی، الطبعة الثامنة، (۱۹۹۹م)

منابع فرعی:

شیوه های استاد دهی در نگارش های علمی، رهنمودهای بین المللی، عباس حرى و اعظم شاهبداغی، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۸۵.

کتاب «المنهجية في البحوث و الدراسات الادبية» لمحمد البدوى تونس، دار المعارف للطباعة و النشر، ۱۹۹۸م الشریف، عبدالله محمد، مناهج البحث العلمی، اسکندریه، ط ۱، (۱۹۹۶).

الاسس العلمیة لكتابة رسائل الماجيستر، حسن، عبدالغنى، الخضيرى، محسن احمد، -مكتبة الانجلو المصرية - القاهرة، (۱۹۹۲).

الاسس العلمیة لكتابة الرسائل الجامعية، محمد منير حجاب، دارالفجر للنشر والتوزيع - القاهرة، (۲۰۰۰م).
اصول البحث العلمی (اعداد وكتابة و نشر البحوث و الرسائل العلمیة، احمد عبدالمنعم حسن، المكتبة الاكاديمية، القاهرة، (۱۹۹۶).

۶. تحلیل و نقد شعر و نثر از آغاز تا پایان دوره اموی

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
تحلیل و نقد شعر و نثر از آغاز تا پایان دوره اموی Analysis and Criticism of the poetry and prose from the beginning to the Umayyad period	۲	۳۲	تخصصی (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	

هدف:

آشنایی با رویکردها و جریان های مهم فکری ادبی این دوران و کسب مهارت در فهم و تحلیل انواع متون شعری و نثری این دوران

سرفصل:

فهم بهتر و عمیق تر جریان های مهم و تأثیرگذار ادبی و فرهنگی در دوره های جاهلی، صدر اسلام و اموی؛ آشنایی با مهم ترین نمونه های شعر و نثر عرب در عصر پیش از اسلام و عصر اسلامی و اموی، مانند امثال و حکایت ها و خطابه های جاهلی، متن قرآن، نهج البلاغه، مکاتبات عبدالحمید کاتب، شعر امرؤالقیس، طرفه، عترة، لید، زهیر، نابغه ذبیانی، اعی، اخطل، جریر، فرزاق، کمیت، و... نقد و تحلیل متون ادبی این دوران (با محوریت شعر)، و آشنایی با ادبیات سیاسی دوره اموی (شیعه، بنی امیه، زبیری و خوارج) و آشنایی دانشجویان با مهم ترین انواع نثر این دوره مانند نثر دیوانی، خطابه امثال و حکم.

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در این درس، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید طوری باشد که دانشجو به صلاحیت های حرفه ای در خواندن، فهم و تحلیل متون دست یابد.

روش یاد دهی - یادگیری: استاد این درس پس از آشنا ساختن دانشجو با مباحث نظری و تاریخی مربوط به این دوران در ۳ جلسه، در جلسات باقیمانده ترم، به تحلیل، بررسی و نقد نمونه ها و گزیده هایی از شعر و نثر این دوران می پردازد و در این بررسی ها، دانشجویان هم باید با پیش مطالعه، مشارکت فعالی در کلاس داشته باشند. علاوه بر آن هر یک از دانشجویان باید یک متن ادبی را در قالب تحقیق کلاسی، بر اساس آنچه در کلاس یاد گرفته است تحلیل و بررسی کنند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵ نمره	ندارد	۱۲ نمره	۳ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منابع اصلی:

قرآن کریم/.

الشر فی العصر الجاهلی، هاشم صالح مناع، بیروت، دارالفکر العربی، ط ۱، ۱۹۹۳م.

الأدب الجاهلی قضايا و فنون و نصوص، حسینی عبد الجلیل یوسف، ط ۱، مؤسسه المختار، لاتا.

نهج البلاغه، به اهتمام دکتر صبحی الصالح، قم، دار الهجرة، ۱۴۱۲ق/.

. المجانی الحديثه (جلد ۱ و ۲)، به اهتمام فزاد افرام البستانی، چاپ بیروت، دار المشرق.

الفنون الأدبیة فی العصر الاموی: سجع جبلی و قصی الحسین، بیروت، دار و مكتبة الهلال، ۲۰۰۵م.

فی النقد والادب، الجزء الاول، ایلیا الحاوی، بیروت، دار الكتاب اللبناني، چاپ پنجم، (۱۹۸۶م).

فی الأدب الإسلامی و الأموی: عبدالعزیز عتیق، بیروت، دار النهضة العربیة، ۲۰۰۱م/.

الأدب العربی من ظهور الإسلام إلى نهاية العصر الراشدی: حبیب یوسف مغنیة، بیروت، دار و مكتبة الهلال، ۲۰۰۲م.

منابع فرعی:

مقدمات جمالیة عامة، مقطوعات من العصر الإسلامی و الأموی: ایلیا الحاوی، بیروت، دار الكتاب اللبناني، چاپ ۴،

۱۹۷۹م.

تاریخ الادب العربی (العصر الجاهلی) شوقی ضیف، دارالمعارف، القاهرة، (لاتا).

تاریخ الادب العربی (صدر الاسلام)، شوقی ضیف، دارالمعارف، القاهرة، (لاتا).

تاریخ الادب العربی (العصر الاموی)، شوقی ضیف، دارالمعارف، القاهرة، (لاتا).

السبع المعلقات، مقاربة سیمائیة، انترولوجیة لنصوصها: عبدالملک مرتاض، اتحاد الكتاب العرب، ۱۹۹۸م.

الشعراء الصعاليك فی العصر الجاهلی: یوسف خلیف، القاهرة، دارالمعارف.

مصادر الشعر الجاهلی و قيمتها التاريخية: ناصرالدین الاسد، بیروت: دار الجیل، ۱۹۸۸م.

تاریخ الأدب العربی، کارل بروکلمان، القاهرة: دارالمعارف، لاتا

انواع شعر عربی و سیر تطور آن، خلیل پروینی و سید فضل الله میرقادر، انتشارات دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۹۳.

۷. تحلیل و نقد شعر دوره عباسی				
عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
تحلیل و نقد شعر دوره عباسی Analysis and Criticism of the poetry of Abbasid period	۲	۳۲	تخصصی (نظری)	دارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	

هدف

آشنایی با رویکردها و جریان های مهم فکری- ادبی شعر در عصر عباسی، و کسب مهارت در فهم و تحلیل انواع متون شعری این دوره

سرفصل:

بررسی تحولات شعری دوره عباسی (نوگرایان) و معرفی اجمالی شاعران مهم و اثرگذار مثل بشار، ابونواس، معرفى شاعران جریان ساز مانند: بحتری، ابوتمام، متنبی، معری، ابوالعناهیة، ابن رومی، شریف رضی و...؛ ارائه نمونه هایی از شعر عباسی همراه با شرح و تحلیل و نقد، بررسی تفاوت ها و شباهت های شعر عباسی با شعر دوران های کهن تر عربی و تبیین نوآوری ها و تأثیرپذیری های این شاعران. تحلیل و بررسی انواع شعری این دوره مانند غزل، زهد و عرفان، فلسفی و حکمی، شعر توده ای، شعر تعلیمی، شعر سیاسی و متهمد، شعر نخجیرگانی

روش یاددهی- یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در این درس، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید طوری باشد که دانشجو به صلاحیت های حرفه ای در خواندن، فهم، تحلیل و نقد متون شعری دوره عباسی دست یابد.

روش یاد دهی - یادگیری:

استاد این درس پس از آشنا ساختن دانشجو با مباحث نظری و تاریخی مربوط به این دوران در ۳ جلسه، در جلسات باقیمانده ترم، به تحلیل، بررسی و نقد نمونه ها و گزیده هایی از شعر این دوران می پردازد و در این بررسی ها، دانشجویان هم باید با پیش مطالعه، مشارکت فعالی در کلاس داشته باشند. علاوه بر آن هر یک از دانشجویان باید یک متن شعری را در قالب تحقیق کلاسی، برپا سازند. نتیجه در کلاس یاد گرفته اند، تحلیل و بررسی کنند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵		۱۲	۳

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منابع اصلی:

المجانی الحديثه (جلد ۳)، به اهتمام فؤاد افرام البستانی، چاپ بیروت، دار المشرق.
 أمراء الشعر العربي في العصر العباسي: أنيس المقدسي، بيروت: دار العلم للملايين.
 في الأدب العباسي، الرؤية والفن: عز الدين اسماعيل، بيروت، دار النهضة العربية، ۱۹۷۵ م.
 في النقد والأدب: العصر العباسي (جزء ۳): إيليا الحاوي، بيروت، دار الكتاب اللبناني، چاپ دوم، ۱۹۸۶ م.
 الشعراء المحدثون في العصر العباسي: العربي حسن درويش، الهيئة المصرية العامة للكتاب، ۱۹۸۹ م.
 الشعر والشعراء في العصر العباسي، مصطفى الشكعة، بيروت، دار العلم للملايين، ط ۶، ۱۹۸۶ م.

منابع فرعی:

منتقيات أدباء العرب في الأعصر العباسية: بطرس البستاني، بيروت، دار مارون عبود، ۱۹۷۹ م.
 تاريخ الادب العربي (العصر العباسي الاول والثاني)، شوقي ضيف، دار المعارف، القاهرة، (لانا).
 تاريخ الأدب العربي (الأعصر العباسية): عمر فروخ، بيروت: دار العلم للملايين، چاپ ۴، ۱۹۸۱ م.
 قيم جديدة للأدب العربي القديم والمعاصر: عائشة عبدالرحمن، القاهرة، دار المعارف، چاپ ۲، ۱۹۷۰ م.
 شعراء عباسيون منيون: ابراهيم النجار، دار الغرب الإسلامي، ۱۹۹۷ م.
 المرشد إلى فهم أشعار العرب وصناعتها خمسة اجزاء، عبدالله طيب، مطبعة حكومة الكويت، (۱۹۸۹).
 انواع شعر عربي و سير تطور آن، خليل پرويني و سيد فضل الله ميرقادرى، انتشارات دانشگاه تربيت مدرس، ۱۳۹۳.

۸. تحلیل و نقد نثر دوره عباسی				
عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
تحلیل و نقد نثر دوره عباسی Analysis and Criticism of the prose of Abbasid period	۲	۳۲	تخصصی (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	

هدف:

آشنایی با رویکردها و جریان های مهم فکری- ادبی نثر در عصر عباسی، و کسب مهارت در فهم و تحلیل انواع متون نثری این دوره

سرفصل:

بررسی تحولات نثر عربی در عصر عباسی و معرفی اجمالی نویسندگان مهم و اثرگذار و جریان ساز در این عصر مثل ابن مقفع، جاحظ، ابن عمید، قاضی فاضل، ابن قتیبه، ثعالبی، خوارزمی و...؛ ارائه نمونه هایی از نثر عباسی این نویسندگان همراه با شرح و تحلیل و نقد؛ بررسی تفاوت ها و شباهت های نثر عباسی با نثر دوران های کهن تر عربی و تبیین نوآوری ها و تأثیرپذیری های این نویسندگان. بررسی و تحلیل انواع نثر دوره عباسی مانند نثر داستانی (مقامات، انواع سفرنامه، هزار و یکشب، داستان های فلسفی، حکایات به زبان حیوانات) نثر عرفانی، فلسفی، علمی، تاریخی، دیوانی و خطابه

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در درس مزبور، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید به گونه ای باشد که دانشجو به صلاحیت های حرفه ای در خواندن، فهم، تحلیل و نقد متون نثری دست یابد.

روش یاد دهی - یادگیری:

استاد این درس پس از آشنا ساختن دانشجو با مباحث نظری و تاریخی مربوط به این دوران در ۳ جلسه، در جلسات باقیمانده ترم، به تحلیل و بررسی و نقد نمونه ها و گزیده هایی از نثر این دوران می پردازد و در این بررسی ها، دانشجویان هم باید با پیش مطالعه، مشارکت فعالی در کلاس داشته باشند. علاوه بر آن هر یک از دانشجویان باید متونی از نثر این دوران را در قالب تحقیق کلاسی، بر اساس آنچه در کلاس یاد گرفته اند تحلیل و بررسی کنند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵ نمره	-	۱۲ نمره	۳ نمره

تعیین ملزومات و تجهیزات وامكانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منابع اصلی:

المجانی الحدیث (جلد ۴)، به اهتمام فواد افرام البستانی، چاپ بیروت، دار المشرق.
تطور الاسالیب الثریة، انیس المقدسی، (دار العلم للملایین، بیروت
النثر الفنی فی القرن الرابع الهجری: زکی مبارک، دار کلمات للنشر.
د کمال الیازجی - : الأسالیب الأدبیة فی النثر العربی القدیم (من عصر علی بن أبی طالب إلى عصر ابن خلدو، ن دار
الجيل، لبنان، الطبعة الأولى، ۱۹۸۶.

محمود عبدالرحیم صالح - : فنون النثر فی الأدب العباسی، وزارة الثقافة، الأردن (عمان)، الطبعة الأولى، ۱۹۹۴

منابع فرعی:

فنون النثر فی العصر العباسی، احمد امین مصطفی، ۱۹۹۶، المكتبة الأثریة للتراث.
فی النقد و الأدب: العصر العباسی (جزء ۳): إلیا الحاوی، بیروت، دار الكتاب اللبنانی، چاپ دوم، ۱۹۸۶ م.
منتقیات أدباء العرب فی الأعصر العباسیة: بطرس البستانی، بیروت، دار مارون عبود، ۱۹۷۹.
قیم جدیدة للأدب العربی القدیم و المعاصر: عائشة عبدالرحمن، القاهرة، دار المعارف، چاپ ۲، ۱۹۷۰ م
تاریخ الأدب العربی (الأعصر العباسیة): عمر فروخ، بیروت: دار العلم للملایین، چاپ ۴، ۱۹۸۱ م.
جواهر الأدب، احمد الهاشمی، انتشارات الاستقلال، ۱۹۲۳ م.

۹. تحلیل و نقد شعر دوره معاصر

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
تحلیل و نقد شعر دوره معاصر Analysis and Criticism of the Contemporary poetry	۲	۳۲	تخصصی (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	
	دارد			

هدف:

کسب مهارت درک و تحلیل شعر معاصر و احاطه دانشجو بر عوامل موثر سیر تحول آن

سرفصل:

سیر تاریخی تحول شعر معاصر عرب از آغاز تا کنون: ارتباط مستقیم با غرب (حمله ناپلئون و ارتباط مسیحی با غرب، گروه ها علمی؛ خاورشناسان) و سیر تحول انواع شعر (شعر نئوکلاسیک؛ نوگرایی (شعر آزاد؛ شعر سپید)

تحلیل نمونه های از شعر گروه های شعری جهان عرب: شعر گروه دیوان (عقاد و شکری) گروه آپولو (شادی و علی محمود طه) گروه مهجر شمالی (جبران خلیل جبران، ایلیا ماضی) مهجر جنوبی (فوزی معلوف و رشید سلیم الخوری) شعر آزاد (نازک الملائکه و عبد المعطی حجازی) شعرا گروه مجله شعر (بنج شنبه شعری) یا شعراء تموزی (شاکر سیاب و یوسف الخال)

تحلیل نقد نمونه های از مکتب های شعری: مکتب بازگشت (بارودی، شوقی، حافظ ابراهیم)؛ مکتب رومانتیک (خلیل مطران، ابو القاسم شابی...) مکتب واقع گرایی (عبد الوهاب یبانی صلاح عبد الصبور) مدرسه رمز گرایی (ادونیس، سعید عقل، ایلیا حاوی)

تحلیل نمونه های از شعر سیاسی و مقاومت: فلسطین (محمود درویش و سمیع القاسم، عز الدین مناصره)، عراق (محمد مهدی جواهری، احمد مطر و یحیی سماوی)، مصر (امل دنقل)، سوریه (نزار قبانی، بدوی الجبل) الجزایر (محمد عید و کاتب یاسین) لبنان (محمد مهدی شمس الدین) امارات (قاسم حداد). یمن (محمد محمود زبیری)

شعر صوفیانه (النجاتی یوسف بشیر از سودان)

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در درس مزبور، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید به گونه ای باشد که دانشجو به صلاحیت های حرفه ای در خواندن، فهم، تحلیل و نقد متون شعری دوره معاصر دست یابد.

روش یاددهی - یادگیری:

پس از آشنائی دانشجویان با مباحث نظری و تاریخی، با مشارکت فعال دانشجویان تحلیل و بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر این دوره ارائه می‌شود. علاوه بر آن هر یک از دانشجویان قصیده‌ای از یک شاعر را با گرایش ویژه انتخاب و در قالب تحقیق کلاسی، بر اساس مباحث نظری، نقد و تحلیل می‌کنند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵ نمره	—	۱۲ نمره	۳ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منبع اصلی:

- الشعر العربی الحديث من احمد شوقي الى محمود درويش: ميشال جحا، دار العودة، بيروت، (۱۹۹۹).
الاتجاهات و الحركات في الشعر العربي الحديث، الجبوسي، سلمى الخضراء، عبدالواحد لؤلؤه، چاپ اول، بيروت مرکز
داراسات الوحدة العربيه، (۲۰۰۱).

- موسوعة الشعراء العرب المعاصرون: نجيب البعيني، دار المناهل، بيروت، (۲۰۰۳م).

اتجاهات الشعر العربي المعاصر، احسان عباس، عالم المعرفة، الكويت، (۱۹۷۸).

- مختارات من الشعر العربي الحديث، مصطفى بدوي، دارالنهار بيروت، (۱۹۶۹). (ب‌دوی، مصطفی، (۱۳۶۹)،
گزیده ای از شعر عربی معاصر، غلامحسین یوسفی، یوسف بکار، چاپ اول، تهران، انتشارات اسپرک)

منابع فرعی:

الجامع فی تاریخ الأدب العربی تألیف: حنا الفاخوری، الطبعة الأولى، دار الجیل، بیروت، ۱۹۸۶ م.

دراسات فی الشعر العربی المعاصر: شوقي ضيف، دار المعارف، مصر، ۲۰۰۳ م.

الشعر العربی المعاصر؛ «قضايا و ظواهره الفنية و المعنوية»: عزالدین اسماعیل، الطبعة الثالثة، دار العودة، بیروت،
۱۹۸۱ م.

معجم البابطين للشعراء للعرب المعاصرين: هيئة المعجم، الطبعة الثالثة، مؤسسة جائزة عبد العزيز سعود البابطين
للإبداع الشعري.

لغة الشعر العربی الحديث، مقوماتها الفنية و طاقاتها الابداعية) سعيد الورقي، دار المعرفة الجامعية، بیروت، (۲۰۱۰م)
حركات الشعر فی العصر الحديث: عزيزه مريدن، مطبعة جامعة دمشق، ۱۹۸۸-۱۹۸۹ م.

قضايا الشعر المعاصر، نازك الملائكة، دار العلم للملايين، بيروت لبنان / ۱۰. دواوين شاعران معاصر عرب.

انواع شعر عربی و سير تطور آن، خليل پرويني و سيد فضل الله ميرقادرى، انتشارات دانشگاه تربيت مدرس، ۱۳۹۳.
شفيعى كدكنى، محمدرضا، شعر معاصر عربى، چاپ اول ویراست دوم، تهران، انتشارات سخن، (۱۳۸۰).

۱۰. تحلیل و نقد نثر دوره معاصر

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
تحلیل و نقد نثر دوره معاصر Analysis and Criticism of the Contemporary prose	۲	۳۲	تخصصی (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	
—	دارد	—	—	—

هدف:

کسب مهارت درک و تحلیل نثر معاصر و تسلط دانشجویان بر عوامل موثر سیر تحول آن

سرفصل:

- پیدایش و شکل گیری انواع هنرهای نثر نوین عربی (داستان بلند، کوتاه و داستانک)؛ نمایشنامه؛ مقاله ادبی؛ خطابه ادبی؛ گرایش های عمومی نثر معاصر؛ موضوعات مهم و پدیده های نثر معاصر؛ نویسندگان شهر هر نوع نثر ادبی و آثار برجسته آنان؛ نوگرایی و اصالت ادبی انواع نثر معاصر؛ سیر تحول شیوه نوشتاری نثر عربی.

- آشنایی تاریخی با نسل اول نویسندگان: جبرتی، طهطاوی، نقاش، زیدان؛ محمد حسین هیکل، جمال الدین اسدآبادی و عده... و نسل دوم: متفلوطی، طه حسین، عقاد، سید قطب... و نسل سوم: نجیب محفوظ، شرفاوی، توفیق حکیم... و نسل نو: صنع الله ابراهیم، اسوانی...

- خوانش انواع روایت: ساختار انواع داستان و عناصر آن؛ ساختار نمایشنامه و عناصر آن؛ ساختار مقاله و خطابه

- تحلیل و بررسی نمونه های از نویسندگان برجسته و آثارشان:

مصر: نجیب محفوظ (سه گانگی)، توفیق الحکیم (أهل الکهف، بیجماليون)، عراق: عبدالرحمن الربیعی، یوسف العانی، فؤاد التکرلی؛ سوریه: حنا مینا [حمامة زرقاء فی السحب، نهائة رجل شجاع..] سعدالله ونوس [حفلة سمر من أجل ۵ حزيران...]; مغرب عربی: ابراهیم الکنونی: رباعية الخسوف (البشر، الواحة، أخبار الطوفان الثاني، نداء الوقوف)، الجزائر: عبدالحمید بن هدوقة: ریح الجنوب؛ محمد ديب: الثلاثية [النول، الحريق، الدار الكبيرة] واسینی أعرج، احلام مستغانمی

فلسطين: غسان كنفانی: رجال تحت الشمس..

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در درس مزبور، رویکرد کلی

یاددهی و یادگیری باید به گونه‌ای باشد که دانشجو به صلاحیت‌های حرفه‌ای در خواندن، فهم، تحلیل و نقد و ارزیابی متون نثر معاصر دست یابد.

روش یاد دهی - یادگیری:

پس از آشنائی دانشجویان با مباحث نظری و تاریخی، در جلسات باقیمانده با مشارکت فعال دانشجویان تحلیل و بررسی و نقد گزیده‌هایی از نثر این دوران ارائه می‌شود. علاوه بر آن هر یک از دانشجویان متونی از نثر این دوره را در قالب تحقیق کلاسی، به شکل سمینار پژوهشی ارائه می نمایند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵	—	۱۲	۳

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منبع اصلی:

- الأنواع النثرية في الأدب العربي المعاصر: ج ۱ سید البحرأوی، مكتبة الانجلو المصرية ۲۰۰۲م
- الأنواع النثرية في الأدب العربي المعاصر: ج ۲ الاجيال والملاح سید البحرأوی، مكتبة الانجلو المصرية ۲۰۰۳م
- أفق التحولات في الرواية العربية، فيصل دراج و همكاران، بيروت، المؤسسة العربية للدراسات و النشر، ۱۹۹۹م.
- آثار داستانی نجیب محفوظ، إبراهيم الكوني، الطاهر وطار، الطيب، زكريا تامر... ومسرحيات توفيق الحكيم، سعدالله ونوس... و جبران خليل جبران، طه حسين، احلام مستغانمي، و...

منابع فرعی:

- الرواية العربية، روجر آلن، ترجمه حصه منيف، المؤسسة العربية للدراسات والنشر، بيروت، (۱۹۸۲).
- القصة القصيرة النسوية اللبنانية أنطولوجيا، به اهتمام شوقي بدر يوسف، اسكندرية، مؤسسة حورس الدولية، ۲۰۱۰م.
- الرواية و تحولات الحياة في المملكة العربية السعودية، ملتقى الباحة الثقافي الثاني، ۱۴۲۹ق.
- دراسات في الأدب العربي الحديث، محمد مصطفى هداره، بيروت: دار العلوم العربية، ۱۹۹۰م.
- الأدب العربي المعاصر في مصر: شوقي ضيف، قاهره، دارالمعارف، لانا.
- المسرحية في الأدب العربي الحديث: خليل الموسى، اتحاد الكتاب العرب، ۱۹۹۷م.
- اتجاهات النقد الروائي في سورية: عبدالله ابوهيف، دمشق: اتحاد الكتاب العرب، ۲۰۰۶م.
- ابوزيد، سامي يوسف، الادب العربي الحديث: النثر، دار المسيرة للنشر والتوزيع والطباعة. عمان، (۲۰۱۵).

۱۱. ادبیات تطبیقی				
عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
ادبیات تطبیقی Comparative literature	۲	۳۲	تخصصی (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	
	دارد			

هدف:

آشنایی با نظریه و رویکرد های ادبیات تطبیقی و کسب مهارت در انجام پژوهش های تطبیقی روشمند.

سرفصل:

سیر تحول ادبیات تطبیقی در دنیای غرب و کشورهای عرب و ایران
بررسی نقش و جایگاه ادبیات عربی و میزان تبادل ادبی آن با ادبیات ملل دیگر
رویکردها و مکاتب ادبیات تطبیقی، میدان های پژوهش در ادبیات تطبیقی، روش تحقیق در ادبیات تطبیقی،
آسیب شناسی پژوهش های تطبیقی در ایران و عرب و نقد و ارزیابی آنها
اندیشه ادبیات تطبیقی اسلامی
ارائه پژوهش های تطبیقی با تکیه بر زبان و ادبیات عربی

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در درس مزبور، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید به گونه ای باشد که دانشجو به صلاحیت های حرفه ای حداقلی در تطبیق عملی متون ادبی با یکی از رویکردهای ادبیات تطبیقی دست یابد.

روش یاددهی - یادگیری:

استاد این درس پس از آشنا ساختن دانشجو با مباحث نظری ادبیات تطبیقی و مکاتب و رویکردهای موجود در آن در ۶ جلسه، در جلسات باقیمانده ترم، به تطبیق عملی و تحلیل روشمندانه متون پیردازد و دانشجو را در مباحث کلاس به همراه پیش مطالعه ای که درباره متون مورد نظر برای تحلیل انجام خواهند داد، مشارکت دهد. از آنجا که یکی از آسیب های جدی ادبیات تطبیقی در ایران، نبود یا کمبود نمونه های تحلیلی عملی مبتنی بر روش های ادبیات تطبیقی است، استاد می تواند چند نمونه از مقالات چاپ شده در مجلات رانقد و تحلیل کرده و به آسیب شناسی آنها پردازد که این روش در فرایند یادگیری بسیار مفید خواهد بود علاوه بر آن، هر یک از دانشجو یان باید یک تحقیق کلاسی مربوط به بخش عملی ادبیات تطبیقی را انجام دهد.

دوش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵ نمره	—	۱۲ نمره	۳ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

— پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منبع اصلی:

- الأدب المقارن: دکتر خلیل پروینی، تهران، انتشارات سمت، ۱۳۹۱.
 آفاق الأدب المقارن عربی و عالمی: حسام الخطیب، دمشق، دار الفكر، چاپ دوم، ۱۹۹۹م.
 الأدب المقارن، مشكلات و آفاق: عبده عبود، دمشق، اتحاد الكتاب العرب، ۱۹۹۹م.
 العرب و الأدب المقارن: عبدالنبي اصطفی، دمشق، ۲۰۰۷م.
 الأدب المقارن، محمد غنیمي هلال، القاهرة، ۱۹۵۳م.
 الأدب المقارن، طه ندا، بیروت، دار النهضة العربية، ۱۹۷۵م.

منبع فرعی:

- الأدب المقارن، أصوله و تطوره و مناهجه: الطاهر أحمد مكي، القاهرة، دار المعارف، ۱۹۸۷م.
 مدارس الأدب المقارن: سعيد علوش، بیروت، سوشیریس، المركز الثقافي العربي، ۱۹۸۷م.
 . الأدب العربي (المقارن) و صبوہ العالمية: حسام الخطیب، المجلس الوطني للثقافة، الدوحة ۲۰۰۵.
 مكوّنات الأدب المقارن فی العالم العربي: سعيد علوش، الدار البيضاء، الطبعة الأولى، بیروت، ۱۴۰۷هـ/ ۱۹۸۷م.
 المناققة و النقد المقارن: عزالدین المناصرة، المؤسسة العربية للدراسات والنشر، ۱۹۹۶م.

۱۲. ادبیات مقاومت				
عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
ادبیات مقاومت Resistance literature	۲	۳۲	اختیاری (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	

هدف‌های کلی و ویژه:

آشنایی با رویکرد های ادبیات مقاومت و احاطه دانشجو بر تحلیل و زیباشناسی متون ادبی مقاومت

سرفصل:

مفهوم‌شناسی مقاومت در ادب قدیم و جدید
 آشنایی با نهضت‌های آزادی‌بخش در کشورهای عربی /
 آشنایی با تاریخ و ادبیات مقاومت فلسطین به عنوان نماد اصلی ادبیات مقاومت و تحلیل زیباشناسانه متون نظم و نثر مقاومت
 آشنایی با چهره‌های شاخص و ادبی آزادی‌خواه عرب (الجزایر، لبنان، سوریه، عراق، مصر، تونس)، و تحلیل موری نمونه‌هایی از شعر و نثر آنان
 آشنایی با ادبیات عربی پس از انقلاب های ۲۰۱۱ (مصر، بحرین، تونس)
 آشنایی با نمادهای بیداری اسلامی
 تحلیل و بررسی نمونه‌های از شعر و نثر ادبیا پایداری جهان عرب (شهید غسان کنفانی، خالد بشار السوری، شهید عبد الرحیم محمود، (شاعر فلسطینی)، الشهید الربیع بو شامة جزائری، شهید معین بسیسو).

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن‌گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره‌های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در درس مزبور، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید به گونه‌ای باشد که دانشجو به صلاحیت‌های حرفه‌ای حداقلی در تطبیق عملی متون ادبی مقاومت دست یابد.

روش یاد دهی - یادگیری:

استاد پس از آشنایی دانشجویان با مباحث نظری ادبیات مقاومت و رویکردهای موجود در آن، در جلسات باقیمانده ترم، به مطالعه عملی و تحلیل روشمندان و مشارکت فعال دانشجویان، متون مربوط به ادبیات پایداری عربی می‌پردازد علاوه بر آن، هر یک از دانشجویان باید یک تحقیق کلاسی مربوط به بخش عملی ادبیات مقاومت را انجام دهند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵ نمره	—	۱۲ نمره	۳ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منبع اصلی:

ادب المقاومة، غالی شکری، دار المعارف بمصر (ادبیات مقاومت، ترجمه محمدحسین روحانی)، (لاتا).
 الأدب المقاوم روى وتطلعات، صفی الدین هاشم، مرکز الإمام الخمينی الثقافی، بیروت، ۲۰۰۵ م.
 الأدب الفلسطيني المقاوم تحت الاحتلال: ۱۹۴۸-۱۹۶۷، غسان کفانی، مؤسسة الدراسات الفلسطينية، الطبعة: الثانية، سنة النشر: ۱۹۸۶.

منابع فرعی:

المقاومة في الادب الجزائري المعاصر، عبدالعزيز شرف، دار الجيل للطبع والنشر والتوزيع، بیروت، (۱۹۹۱).
 «ترجمه ادبیات مقاومت سایر ملل» از ضیاء الدین ترابی، نشر صریر، تهران، د.ت.
 أصوات من الأدب الجزائري الحديث، عبد الله حمادی: منشورات جامعة متوری - قسنطينة، 2000.
 استقبال شعر المقاومة في النقد الأدبي في العالم العربي، عادل الأسطة، /An-Najah staff
 دیوان شاعران مقاومت از جمله: محمود درویش، توفیق زیاد، فدوی طوقان و... احمد مطر، آیات القرمزی، انسی الحاج،
 و آثار داستان نویسانی مانند غسان کفانی، سحر خلیفه، طاهر وطار

۱۳. ادبیات داستانی

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
ادبیات داستانی Narrative literature	۲	۳۲	اختیاری (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	

هدف:

کسب مهارت در تحلیل متون داستانی قدیم و جدید براساس نظریه های روایت شناسی

سرفصل:

بررسی و تحلیل داستان های قرآنی از منظر روایت شناسی نوین
بررسی و تحلیل انواع داستان در ادب قدیم عرب (زندگی نامه، سفرنامه، افسانه، داستان های خیالی، داستان به زبان حیوانات)

بررسی و تحلیل موضوعات مهم فکری در داستان نویسی نوین عرب (گفتمان دینی در داستان، مکاتب ادبی در داستان نویسی، رویارویی شرق و غرب در داستان معاصر عرب...)
بررسی و تحلیل داستان های شعری در ادب قدیم و جدید عربی (روایت شعری)
بررسی ادبیات نمایشی در ادبیات معاصر عرب
هنر سینما و داستان نویسی

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در درس مزبور، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید به گونه ای باشد که دانشجو به صلاحیت های حرفه ای در فهم و تحلیل متون داستانی و تحلیل عناصر آن دست یابد.

روش یاد دهی - یادگیری:

استاد پس از آشنایی دانشجویان با مباحث نظری ادبیات داستانی، در جلسات باقیمانده ترم، و با مشارکت فعال آنان به تطبیق عملی و تحلیل روشمندانه متون داستانی می پردازد. از آنجا که یکی از آسیب های جدی گروه های عربی دانشگاه های ایران، عدم اهتمام به ادبیات داستانی و نیز نبود یا کمبود نمونه های تحلیلی عملی مبتنی بر روش های روایت شناسی و مبتنی بر ادبیات داستانی است. استاد می تواند چند نمونه از مقالات چاپ شده در مجلات را نقد و تحلیل کرده، به آسیب شناسی آنها بپردازد. که این روش در فرایند یادگیری بسیار مفید خواهد بود. علاوه بر آن، هر یک از دانشجویان باید یک تحقیق کلاسی مربوط به بخش عملی ادبیات داستانی را انجام دهد.

دوش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
نمره ۳	_____	نمره ۱۴	نمره ۳

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منبع اصلی:

گونه شناسی ادبیات داستانی عربی تا عصر حاضر، تألیف دکتر خلیل پروینی و دکتر هومن ناظمیان، انتشارات تربیت مدرس، (۱۳۹۵).

السرد العربی القديم، الانواع والوظائف والبنیات، ابراهیم الصحراوی، دار العریة للعلوم، بیروت، (۲۰۰۸).
السرد العربی القديم (الأنساق الثقافية وإشکالیات التأویل)، ضیاء الکعبی، المؤسسة العربیة للدراسات والنشر، بیروت، (۲۰۰۵م).

الحکایة والتأویل (دراسات فی السرد العربی)، عبدالفتاح کلیطو، دار توفیقال، الدار البیضاء، الطبعة الثانية، ۱۹۹۹م.

منابع فرعی:

بناء الروایة، سیزا، قاسم، مكتبة الأسرة، القاهرة، (۲۰۰۴م).

تطور الأسالیب الثریة فی الأدب العربی، دار العلم للملایین، بیروت، الطبعة السابعة، ۱۹۸۲م.
السردیة العربیة (بحث فی البنية السردیة للموروث الحکائی العربی)، عبدالله ابراهیم، المؤسسة العربیة للدراسات والنشر، بیروت، (۲۰۰۰م).

التراجم والسير، محمد عبدالغنی حسن، دار المعارف، القاهرة، (لانا).

فن المقامات فی الأدب العربی عبد الملك مرتاض، الدار التونسية للنشر، تونس، (۱۹۸۸م).

محاضرات فی القصص فی ادب العرب ماضیه وحاضره، محمود تیمور، معهد الدراسات العربیة العالمیة، القاهرة، (۱۹۵۸).
التراث القصصی فی الأدب العربی (مقاربات سوسیو -سردیة)، میحمد رجب التجار، منشورات ذات السلاسل، الكويت، (۱۹۹۵).

تحلیل الخطاب الروائی (الزمن - السرد - التبئیر)، سعید یقظین، المركز الثقافى العربی، المغرب - لبنان، (۲۰۰۵م).

۱۴. ادبیات عرفانی

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
ادبیات عرفانی Mysticism literature	۲	۳۲	اختیاری (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	

هدف

آشنایی با متون عرفان اسلامی، برای کسب مهارت در خواندن، فهم و تحلیل آنها و تقویت ذوق انتقادی در دانشجویان.

سرفصل:

تحلیل تاریخی عرفان و تصوف اسلامی و تجلی آن در ادبیات عربی
تحلیل و بررسی نمونه‌های عرفانی در آیات و احادیث/
بررسی ویژگی‌های زبان ادبی صوفیانه به ویژه (رمزگرایی، پیچیدگی و ابهام، مصطلحات ویژه و تمثیل...)
بررسی و تحلیل نمونه‌های شعری عرفانی نظیر: ابن فارض، محی الدین بن العربی، رابعه عدویه، عقیف الدین تلمسانی/
بررسی نمونه‌های عرفانی در ادبیات معاصر مانند محمد حسن اسماعیل / محمد الفیتوری، محمد مهدی شمس الدین
بررسی و تحلیل نمونه‌های از نثر صوفیانه و مصطلحات آن: / نمونه‌های نثر عرفانی مانند المواقف و المخاطبات نفری،
رسالة قشیریه، فتوحات مکیه، فصوص الحکم، مقامات العشاق تألیف الشاب الظریف، اللمع تألیف ابن سراج.
بررسی نمونه‌های عرفانی در ادبیات معاصر مانند آثار عرفانی میخائیل نعیمه
بررسی متون عرفانی و صوفیانه ترجمه شده از فارسی به عربی: ترجمه منطلق الطیر عطار، مثنوی مولوی، دیوان حافظ...

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره‌های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در درس مزبور، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید به گونه‌ای باشد که دانشجو به صلاحیت‌های حرفه‌ای در فهم، تحلیل و نقد و ارزیابی متون عرفانی دست یابد.

روش یاد دهی - یادگیری:

پس از آشنا ساختن دانشجویان با مباحث نظری و تاریخی استاد این درس، در جلسات باقیمانده ترم، به تحلیل، با مشارکت فعال دانشجویان به بررسی و نقد گزیده‌هایی از متون عرفان اسلامی می‌پردازد. ضمناً هر یک از دانشجویان باید متونی از ادبیات عرفانی را در قالب تحقیق کلاسی، بر اساس آنچه در کلاس یاد گرفته‌اند تحلیل و بررسی کنند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۳ نمره	—	۱۴ نمره	۳ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پروژکتور.

منابع پیشنهادی

منابع اصلی:

الأدب الاسلامی الصوفی حتى نهاية القرن الرابع: على على صبح، الازهریة، القاهرة، ۱۹۹۷ م.
الشعر والتصوف، وفاق سلیطین، دار الحوار، اللاذقیة، ۲۰۱۳ م.
الشعر والتصوف (الاثر الصوفی فی الشعر العربی المعاصر)، ابراهیم محمد منصور، دار الامین للنشر والتوزیع، القاهرة، (۱۹۹۹).

شطحيات الصوفیة، عبدالرحمن البدوی، دار القلم، بیروت، (۱۹۹۱).

منابع اصلی عارفان و صوفیان عرب مانند آثار، حلاج، ابن فارض، محی الدین ابن عربی، نفری، قشیری،

منابع فرعی:

الأدب الصوفی فی مصر فی القرن السابع: على صافی حسین، دار المعارف، القاهرة (۱۹۷۱).
التصوف الاسلامی، حسن عاصی، مؤسسة عزّ الدین للطباعة والنشر، (۱۹۹۴).
تجلیات الشعر الصوفی، امین یوسف العوده، المؤسسة العربیة للدراسات و النشر، (۲۰۰۱ م).
الاتجاه الوجدانی فی الشعر العربی المعاصر، عبدالقادر القظ، مكتبة الشباب، القاهرة، (۱۹۷۸).
فی التصوف الاسلامی وتاریخه، رینولد نیکلسن، ترجمه ابو العلا عقیقی، مكتبة الانجلو المصریة، القاهرة، (۱۹۵۶).
مثنوی الجزء الثالث، مولوی بلخی، ترجمه ابراهیم دسوقی الشتاء، از هراء للاعلام العربی، القاهرة، (۱۹۹۲).

۱۵. روش تدریس متون ادبی

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
روش تدریس متون ادبی Teaching Method of Arabic texts	۲	۴۸	اختیاری (نظری- عملی)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	

هدف

آشنایی با روش های تدریس و ارائه طرح درس بر اساس برنامه درسی رشته ادبیات عربی برای ارتقاء مهارت تذوق ادبی و تفکر انتقادی

سرفصل:

اهمیت روش تدریس در امر یادگیری و بررسی روش های تدریس متون ادبی (روش تدریس تبادلی، روش بارش ذهنی، حفظ متن ادبی، شایستگی های زبانی، روش تحلیل محتوای کمی و کیفی، روش های فعال در تدریس/ روش های تدریس تلفیقی/ روش تدریس مهارت های زبانی/ راهبردهای تدریس متون ادبی ....)

بررسی عناصر تدریس متون ادبی (قرائت متن، درک اندیشه اصلی، تناسب متن، اهداف متن، شرح متن، عناصر متن ادبی) مهارت ذوق ادبی براساس نقد، بلاغت و خوانش

طراحی برنامه درسی متناسب با رشته زبان و ادبیات عربی - راهبردهای نوین تدریس متون ادبی، طرح درس در سطوح مختلف

آموزش الکترونیکی (مجازی) تدریس متون ادبی

روش یاددهی- یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: روش یاددهی و یادگیری این درس نظری و عملی است. دانشجویان با اصول و روش های یادگیری آشنا می شوند، سپس براساس ویژگی های مخاطب و محتوای درس به ارائه تدریس می پردازند. روش ارزیابی این درس بر مبنای امتحان کتبی - تدریس عملی و ارائه تحقیق در حوزه روش های تدریس رشته زبان و ادبیات عربی در دوره کارشناسی است.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۸ نمره	—	۷ نمره	۵ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منبع اصلی:

طرق تدریس الادب العربی، جاسم محمد السلامی، دار المناهج للنشر والتوزيع، بیروت، (۲۰۰۳).
استراتیجیات التدریس الفعال، حسن جعفر الخلیفه، و ضیاء الدین محمد مطاوع، مكتبة المتنبی، الدمام، (۲۰۱۵).
طرق تدریس اللغة العربیة، الدكتور جودت الرقابی، دارالفكر بیروت، (۱۴۱۲).

منابع فرعی:

استراتیجیات التدریس المتقدمة، عبد الحمید شاهین، اسکندریه مصر، (۲۰۱۱م).
المرجع لتعلیم اللغة العربیة للآجانب، فتحی علی یونس، مكتبة القاهرة، (۱۴۲۳).
خصائص العربیة وطرق تدریسها، نایف معروف، دار النفائس، بیروت، (۲۰۰۵).
التعلیم عبر الانترنت (دلیل التعلیم والتعلم باستخدام التكنولوجیا الحدیثة)، جیلی سالمون، مجموعة النيل العربیة

Jensen , Eric. (2009). 10 Most Highly Effective Based Strategies for Student,Achievement. Retrieved from
(التدریس الفعال، ایریک جنسن، ط ۱، مكتبة جریر، المملكة العربیة السعودیة)

۱۶. ادبیات عامیانه

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
ادبیات عامیانه Folklore literare	۲	۳۲	اختیاری (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	

هدف

آشنایی دانشجویان با لهجه‌های عامیانه برای کسب مهارت در تشخیص معانی کلمات، اصطلاحات و جملات عامیانه متون ادبی.

سرفصل:

آشنایی با لهجه‌های متداول کشورهای عربی و قواعد عمومی آن.
بررسی تأثیر لهجه‌های عامیانه بر ادبیات معاصر و میزان تأثیر آن بر مخاطبان خود.
آشنایی دانشجویان با لهجات عامیانه از طریق ارائه فیلم و تاترهای عامیانه و نقد و بررسی آنها.
ارائه و بررسی متون شعری و نثری ادبای مشهور جهان عرب (متونی که متشکل از زبان فصیح و عامیانه).
شعر عامیانه انقلابی و متعهد (شعر انقلابی الجزایر، مصر، عراق، تونس...)
گزیده‌هایی از شاعران عامیانه سرا: ایلیا ابوشدید، حسین علی ابوحمزی، اسعد السبعلی، منیر الیاس و هیبه، هشام عبدالله، احمد فواد نجم، صلاح جاهین، عمر الفراء سعید عقل - طلال حیدر - میثال طراد - سعد علوش عبدالکریم الجباری -

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن‌گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره‌های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در درس مزبور، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید به گونه‌ای باشد که دانشجو به صلاحیت‌های حرفه‌ای حداقلی در شنیدن، خواندن و فهم ادبیات عامیانه عربی دست یابد.

روش یاددهی - یادگیری:

پس از آشنایی دانشجویان با قواعد عمومی لهجه‌های عامیانه و رابطه آن با ادبیات فصیح، استاد درس با مشارکت آنان در جلسات باقیمانده ترم، به شنیدن، خواندن و فهم و تحلیل ادبیات عامیانه شنیداری و نوشتاری عربی می‌پردازد. یکی از آسیب‌های دانشجویان و حتی استادان گروه‌های عربی آشنا نبودن آنها با لهجه‌های عربی است؛ لذا استاد این درس می‌تواند نمونه‌هایی از متون عربی آمیخته با زبان محاوره‌ای ترجمه شده به زبان فارسی و یا فیلم‌های عربی دوبله شده به زبان فارسی را سر کلاس تدریس کند.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی
۵ نمره	—	۱۰ نمره	۵ نمره

تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.

منابع پیشنهادی

منابع اصلی:

دراسات فی الأدب الشعبي: إبراهيم عبد الحافظ رزق، هيئة قصور الثقافة، القاهرة، (٢٠١٣).
المعجم الكبير في الألفاظ العامية المصرية: أحمد تيمور (ستة أجزاء)، الهيئة العامة لدار الكتب والوثائق القومية، (٢٠٠٢ م).
روائع الشعر العامي، هشام عبدالله، الدولية للنشر والتوزيع، القاهرة، (٢٠٠٧).
ديوان الشعر الشعبي: شعر الثورة المسلحة (جمع ودراسة) أحمد حمدي، منشورات المتحف الوطني للمجاهد، (١٩٩٤).

منابع فرعی:

موسوعة الشعر العامي في مصر، يسرى الغرب، الهيئة العامة لقصور الثقافة القاهرة، (٢٠١٠).
ديوان الشعر اللبناني مختارات من الشعر العامي. حمزة عبود، دار الفارابي للنشر والتوزيع بيروت، (٢٠١٠).
المجموعة البهية من الاشعار النبطية. عبدالمحسن بن عثمان أباطين، مكتبة الرياض الحديثة، (١٩٦٩).
الشعر النبطي في منطقة الخليج والجزيرة العربية دراسة علمية جزاء، غسان حسن احمد الحسن، مؤسسة الثقافة والفنون، المجمع الثقافي، دولة الإمارات العربية المتحدة، (١٩٩٠).
من الادب الشعبي. عبدالله العلي الزامل، الجمعية العربية السعودية للثقافة والفنون، الرياض، (١٩٧٨).
فن المحاوره في الشعر الشعبي (جزءان)، مبارك عمران السبيعي، مطبعة سفير، الرياض، (١٩٨٤).
موسوعة الفلكلور الفلسطيني، نمر سرحان، دائرة الثقافة، منظمة التحرير الفلسطينية، عمان، (١٩٨٩).
الشعر النبطي اصوله-فنه-تطوره، طلال عثمان المزعل السعيد، منشورات ذات السلاسل، الكويت، (لاتا).
قاموس اللهجة العامية المصرية، سيرو، مكتبة لبنان، ١٩٩٩ م.
قاموس اللهجة العامية في سودان: عون الشريف قاسم، الدار السودانية للكتب، الطبعة الثالثة، ٢٠٠٢ م.
معجم المصطلحات العربية العامية (ملف).
الأصول العربية للهجة دار فور العامية (القروية): إبراهيم ادم إسحاق، الطبعة الأولى، ٢٠٠٢ م.

۱۷. شاهکارهای ادبی جهان

عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
شاهکارهای ادبی جهان World literature masterpieces	۲	۳۲	اختیاری (نظری)	ندارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	
دارد	دارد			

هدف‌های کلی و ویژه:

هدف‌های کلی: آشنایی با ادبیات و تاریخ ادبیات ملل مختلف جهان از جمله اروپا، آشنایی با مشاهیر ادبی جهان، آشنایی با مکاتب ادبی جهان، آشنایی با ژانرهای ادبی در ادبیات ملل جهان.

سرفصل:

آشنایی با ادبیات و تاریخ ادبیات اروپا، آشنایی با مشاهیر ادبی جهان، آشنایی با مکاتب ادبی جهان، آشنایی با ادبیات مقاومت جهان.

روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف

رویکرد کلی: با توجه به تغییرات پارادایمی در حوزه روانشناسی یادگیری و طراحی آموزشی، رویکرد ساختن‌گرایی (Constructivism)، متناسب با دوره‌های آموزشی تحصیلات تکمیلی است، بنابراین در درس مزبور، رویکرد کلی یاددهی و یادگیری باید به گونه‌ای باشد که دانشجو به صلاحیت‌های حرفه‌ای حداقلی در فهم سیر ادبیات ملل جهان و نقش هر یک از آنها در روند ادبیات جهان دست یابد.

روش یاددهی - یادگیری:

استاد این درس پس از آشنا ساختن دانشجو با مباحث نظری ادبیات ملل مختلف و مکاتب و مشاهیر آن در ۶ جلسه، در جلسات باقیمانده ترم، به خواندن و فهمیدن متون پردازد و دانشجویان را در مباحث کلاس به همراه پیش‌مطالعه‌ای که درباره متون مورد نظر برای تحلیل انجام خواهند داد، مشارکت دهد. از آنجا که یکی از آسیب‌های جدی شاهکارهای ادبی جهان عدم آشنایی اغلب دانشجویان و برخی از استادان با زبان اصلی آن ادبیات‌ها است، لذا مطالعه، تدریس و مطالعه این درس از طریق کتاب‌ها و منابع ترجمه شده به زبان فارسی یا به زبان عربی خواهد بود.

روش ارزیابی

ارزیابی دانشجویان باید متناسب با اهداف درس و در راستای شیوه‌های یاددهی-یادگیری به شکل زیر صورت گیرد: ارزیابی آغاز ترم به منظور شناسایی استعدادها و توانایی‌های آنان، ارزیابی مستمر از طریق مشارکت دانشجویان در تحلیل‌ها و مباحث کارگاه گونه کلاس، ارزیابی پایانی در قالب امتحان، ارزیابی از طریق تحقیق کلاسی.

ارزیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه کلاسی

۵ نمره	۱۰ نمره	_____	۵ نمره
تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه - پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پرژکتور.			
منابع پیشنهادی منبع اصلی: آشنایی با ادبیات و تاریخ ادبیات اروپا مختصر تاریخ الأدب الإنجلیزی باللغة العربیة، ایفور ایفانوس، ترجمه زاهر غبريال، الهيئة المصرية العامة للكتاب. الموسوعة الأدبیة الکبری: أشهر المبدعات فی تاریخ الأدب العالمی، وفیق صفوت مختار، دار الطلائع، ۲۰۱۳ م. الأدب الإنجلیزی، جونانان بیت، ترجمه سهی الشامی، مراجعه: هبه عبد المولی، الطبعة الأولى، مؤسسة هندای للتعلیم والثقافة، ۲۰۱۵ م. الأدب الإنجلیزی الحدیث: سلامه موسی، سلامة موسی للنشر والتوزیع، الطبعة الثالثة، ۱۹۷۸ م. تاریخ الآداب الأوروبیة، ثلاثه أجزاء، جمع من المؤلفین (کتبه ما یزید علی منه و خمسين کاتبا من جمیع أنحاء أوروبا)، ترجمه صیاح الجهمیم، وزارة الثقافة، الهيئة العامة السوریة للكتاب. الروایة الروسیة فی القرن التاسع عشر، مکارم الغمری، نشر عطاء المعرفة، ۱۹۸۱. آشنایی با مشاهیر ادبی جهان: تذکار جیتی (جوته)، عباس محمود العقاد، دارالمعارف، القاهرة. برنارد شاو، سلامه موسی، مؤسسة هندای للتعلیم والثقافة، الطبعة الأولى، ۲۰۱۴ م. أرواح شارده، علی محمود طه، مؤسسة هندای للتعلیم والثقافة، القاهرة، ۲۰۱۲ م. إدجار آلن پو: دراسه و نماذج من قصصه، امین روفائیل، مكتبة الأنجلو المصریة. أعلام القصة فی الأدب الإنجلیزی الحدیث، طه محمود طه، قاهره، ۱۹۶۶. أعلام فی الأدب العالمی، علی عبد الفتاح، مركز الحضارة العربیة، ۱۹۹۹ م. آشنایی با مكاتب ادبی جهان المدارس الأدبیة و مذاهبها: النظری و التطبیقی، یوسف عید، بیروت، دار الفكر اللبنانی. آشنایی با مكتب های ادبی، منصور ثروت، نشر سخن، ۱۳۹۰. مكتب های ادبی، رضا سید حسینی، انتشارات نگاه، تهران، ۱۳۹۱. آشنایی با ادبیات مقاومت جهان، ضیاء الدین ترابی، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، تهران: ۱۳۸۹. موجز تاریخ الأدب الإمیریکی، پیتز های، ترجمه هیشم علی حجازی، دمشق، منشورات وزارة الثقافة.			

منابع فرعی

- گلهای رنج، بودلر، مترجم محمدرضا پارسایار، ۱۳۸۱.
- ایلیاد، هومر، مترجم کزازی، انتشارات مرکز، ۱۳۸۲.
- در جدال با خاموشی، فدریکو گارسیالورکا، ترجمه احمد شاملو، نشر قطره
- سه نمایشنامه از فدریکو گارسیا لورکا، ترجمه احمد شاملو، نشر چشمه، ۱۳۹۳.
- بینوایان، ویکتور هوگو، ترجمه حسینعلی مستعان، نشر پدیده جاودان، ۱۳۷۹.
- سرزمین بی حاصل، ت اس الیوت، ترجمه حسن شهباز، بنگاه ترجمه و نشر، ۱۳۵۷.
- صد سال تنهایی، گارسیا ماکز، مترجم بهمن فرزانه، انتشارات امیر کبیر.
- تاریخ ادبیات جهان، دکتر ترادیک، مترجم عربعلی رضایی، ۱۳۶۰.
- مادر، ماکسیم گورکی، ترجمه محمد قاضی، انتشارات جامی، ۱۳۹۲.
- جنگ و صلح، لئونید کولایچ تولستوی، ترجمه سروش حبیبی، انتشارات نیلوفر.
- جنایات و مکافات، فیودور داستایوفسکی، ترجمه مهدی آملی، انتشارات خوارزمی، ۱۳۸۷.
- مسخ، فرانس کافکا، ترجمه علی اصغر حداد، نشر ماهی، ۱۳۹۲.

دیوان حافظ

بوستان و گلستان سعدی

شاهنامه فردوسی

مثنوی معنوی مولوی

دیوان عمر خیام

۱۸. پایان نامه				
عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	نوع واحد	پیش نیاز
پایان نامه Thesis	۴-۶			دارد
آموزش تکمیلی				
سفر علمی	سمینار	کارگاه	آزمایشگاه	
هدف				
اثبات توانایی دانشجوی در انجام تحقیقات دانشگاهی به منظور مساله یابی و حل مسائل علمی این رشته				
سرفصل:				
پژوهش در یکی از حوزه های دانش ادب عربی با راهنمایی یکی از اعضای هیات علمی گروه آموزشی				
روش یاددهی- یادگیری متناسب با محتوا و هدف دانشجو بعد از یافتن یک مساله ادبی با ارشاد و راهنمایی یکی از استادان گروه آموزشی، براساس روش تحقیق در ادبیات، موضوع پایان نامه خود را انتخاب و با تکمیل پیشنهاد (پروپوزال) مصوب دانشگاه، آن را به گروه آموزشی ارائه می دهد و بعد از تصویب گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی حسب آیین نامه آموزشی کارشناسی ارشد، پژوهش خود را شروع می کند. دانشجو ملزم است گزارش پیشرفت فعالیت پژوهشی خود را به اطلاع استاد راهنما برساند. دفاع از پایان نامه براساس آیین نامه آموزشی کارشناسی ارشد و ضوابط داخلی دانشگاه انجام می شود. دانشجو موظف است پس از پایان نیم سال اول و آغاز نیم سال دوم نسبت به انتخاب استاد راهنما، سپس انتخاب موضوع پایان نامه خود اقدام کند تا بتواند همزمان با آغاز نیمسال سوم تحصیلی موضوع پایان نامه خود را در کمیته تخصصی گروه و دانشکده به تصویب برساند.				
روش ارزیابی ارزشیابی پایان نامه دانشجو براساس آیین نامه آموزشی کارشناسی ارشد در جلسه دفاع از آن، با حضور هیات داوران انجام می گیرد				
تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه - پاور پوینت، فلش مدیا و ویدئو پروژکتور.				
منابع پیشنهادی منابع اصلی الاسس العلمیه لکتابه رسائل الماجستير (۱۹۹۲)، حسن، عبدالغنی، الخضری، محسن احمد، -مکتبه الانجلو المصریه - القاهرة				

الاسس العلمية لكتابة الرسائل الجامعية، محمد منير حجاب (٢٠٠٠م) دارالفجر للنشر والتوزيع - القاهرة؛
اصول البحث العلمى (اعداد وكتابة ونشر البحوث والرسائل العلمية) (١٩٩٦)؛ احمد عبدالمنعم حسن، المكتبة الاكاديمية، القاهرة

جدول پیشنهادی ارائه دروس آموزشی براساس نیم سال های تحصیلی

دروس نیمسال نخست:

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد جلسات	نوع واحد درسی	تعداد ساعات	پیش نیاز
۱	تحلیل صرفی و نحوی متون ادبی	۲	۱۶	پایه (نظری)	۳۲	ندارد
۲	تحلیل متون ادبی با رویکرد بلاغت قدیم و جدید	۲	۱۶	پایه (نظری)	۳۲	""
۳	نقد و مکتب‌های ادبی	۲	۱۶	پایه (نظری)	۳۲	""
۴	تفاسیر ادبی قرآن کریم	۲	۱۶	پایه (نظری)	۳۲	""
۵	روش تحقیق، مقاله‌نویسی و سمینار در مسائل ادبی	۲	۲۴	پایه (نظری- عملی)	۴۸	""

دروس نیمسال دوم:

۶	تحلیل و نقد شعرونثر از آغاز تا پایان دوره اموی	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	""
۷	تحلیل و نقد شعر دوره عباسی	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	""
۸	تحلیل و نقد نثر دوره عباسی	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	""
۹	تحلیل و نقد شعر دوره معاصر	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	""
۱۰	تحلیل و نقد نثر دوره معاصر	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	""
۱۱	ادبیات تطبیقی	۲	۱۶	تخصصی (نظری)	۳۲	""

نیمسال سوم:

(انتخاب ۶ تا ۷ واحد از دروس اختیاری براساس سیاست های حاکم بر دانشگاه و توانایی علمی گروه در ارائه دروس)

۱۲	یک درس اختیاری	۲	۱۶	اختیاری (نظری)	۳۲	""
۱۳	یک درس اختیاری	۲	۱۶	اختیاری (نظری)	۳۲	""
۱۴	یک درس اختیاری	۲	۱۶	اختیاری (نظری)	۳۲	""
۱۵	پایان نامه	۴-۶		الزامی		دارد

